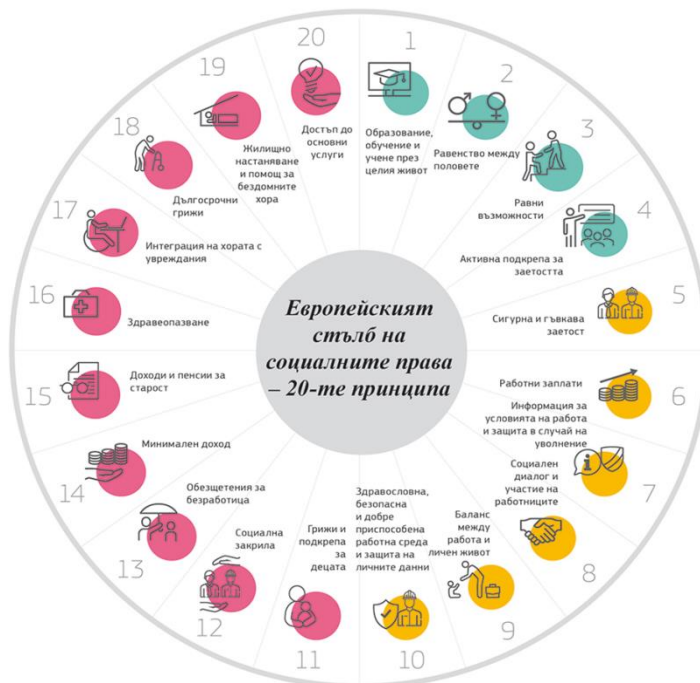

Европейският стълб на социалните права – напредък и инструменти за изпълнение

Кръгла маса
София, 14.07.2021

Европейският стълб на социалните права

КНСБ заяви интереса си за 20-те основни принципи още преди ратификацията през ноември 2017 и е с нагласа да допринесе за формиране на **Национален план за действие** с цел заложените ценности да станат социално-икономическа действителност в България.

Конфедерацията намира за важно да се направи опит за **обща визия на партньорите** по него, на основата на изводите и заключенията по **Плана за действие от 4 март 2021 г.** и в съответствие с констатациите, посланията и състоянието на социалните показатели в документите по **Европейския семестър.**

Идеята е да потърсим общи приоритети и набележим съвместно подкрепени **мерки и политики** за прилагане на ЕССП на социалните партньори или част от тях. Общите виждания на партньорите ще се предоставят на Правителството, за да се включат в Националния план по реализиране на ЕССП.

Европейският стълб на социалните права е основен елемент на възстановяването според **Декларацията** на Социалната среща на върха **от Порто.** Социалното измерение, социалният диалог и активното участие на социалните партньори винаги са били в основата на една високо конкурентоспособна социална пазарна икономика. Нашият ангажимент към единството и солидарността означава също да гарантираме равни възможности за всички и да не пренебрегваме никого. Европейските социални партньори направиха съвместно предложение за набор от алтернативни показатели за измерване на икономическия, социалния и екологичния напредък, които в допълнение към БВП да служат като единица за измерване на благосъстоянието, в подкрепа на приобщаващия и устойчивия растеж.

ЕВРОПЕЙСКИЯТ СЪЛЪБ ЗА СОЦИАЛНИ ПРАВА НАПРЕДЪК

- ЕВРОПЕЙСКИ ПЛАН ЗА ЕССП – стратегически документ на ЕК за СИЛНА СОЦИАЛНА ЕВРОПА
- Ангажимент за ДЧ – национални планове
- Очертава три **приоритетни области** за действие: **заетост, умения, социална закрила**
- Залага 3 водещи **цели**, които определят общата амбиция за силна социална Европа и са рамка за оценка на политиките и мерките на въздействие
- Предлага инициативи и инструменти за напредък – регламенти, директиви, препоръки, стратегии, законодателни предложения, правила, насоки и пр.
- Допълва показателите в т.н. “Social Scoreboard”
- Разкрива възможните европейски източници на финансиране

ЕПД ЕССП

- Малко забавен, но изключително важен документ с фокус върху благоденствието на хората, социалния прогрес, работните места, условията на труд, адекватното заплащане и ефективната защита на уязвимите групи, в т.ч. следствие Ковид-19
- **Позитивни страни** – стремеж към „нова социална нормативна уредба“; организира усилията на ниво ЕС и ДЧ за ускоряване прилагането на ЕССП; отчита въздействието на пандемията; ангажира Европейския Семестър като инструмент за мониторинг; определя общи дългосрочни цели до 2030, в съответствие с целите на ООН за устойчиво развитие, разширен обхват на социалните показатели за оценка на напредъка и пр.

План за действие на Европейския стълб на социалните права

Нова „социална нормативна уредба“, която гарантира **солидарност между поколенията** и създава възможности за всички, поощрява предприемачите, които се грижат за своите служители, съсредоточена е върху **работните места** и насърчава **по-добрите условия на живот и труд**, води до **инвестиции във висококачествени и приобщаващи образование, обучение, умения и иновации** и осигурява адекватна социална закрила за всички

Държавите членки носят отговорност за политиките в областта на заетостта, придобиването на умения и социалните въпроси

Комисията прикани и Европейският съвет одобри три цели. Тя също така призова държавите членки да определят свои **собствени национални цели** като принос към това общо начинание.

Тези нови цели са подкрепени от преразгледан **набор 7 водещи и 31 вторични социални индикатори**.

План за действие на Европейския стълб на социалните права

Трите водещи цели на ЕС, които да бъдат постигнати до края на десетилетието в областта на заетостта, уменията и социалната закрила са в съответствие с целите на ООН за устойчиво развитие:

1. **Повече и по-качествени работни места**
 2. **Умения и равенство**
 3. **Социална закрила и приобщаване**
- ❖ Поне **78%** от населението на възраст между 20 и 64 години следва да бъде трудово заето до 2030 г.
 - ❖ Най-малко **60 %** от всички възрастни лица следва да участват в обучение всяка година
 - най-малко **80%** от лицата на възраст между **16 и 74 години следва да притежават основни дигитални умения**, което е предпоставка за приобщаване и участие на пазара на труда и в обществото в осъществила цифрова трансформация Европа;
 - броят на учениците, които напускат преждевременно училище, следва да бъде намален още повече до 9% и да се увеличи участието в гимназиалния етап на средното образование.
 - ❖ Броят на хората, изложени на риск от бедност или социално изключване, следва да бъде намален с поне **15 милиона** до 2030 г.

ЕССП – ориентир към силна социална Европа

Най-малко

78%

от населението на
възраст 20-64 години
да има работа до

2030 г.

Настоящо ниво на заетост:
73.1% (2019 г.)

2021

2030

Най-малко

60%

от възрастните да се
обучават всяка
година до 2030 г.

Настоящо ниво: 37.4% (2016 г.)

2021

2030

Най-малко

15 млн.

по-малко хора в риск
от бедност и
социално

изключване до 2030

Настоящо ниво: 91 милиона души (2019 г.)

Визията на КНСБ по ЕПД ЕССП в областта на:

1. Повече и по-добри работни места

- За социално приобщаване и сближаване, за повишаване качеството на работната сила, постигане на устойчива заетост и намаляване на продължителната и младежка безработица е необходима комбинация от: консултиране, професионално ориентиране, ограмотяване, професионално обучение, стажуване, чиракуване, субсидирана и заетост на първичния пазар чрез измерими индикатори за оценка на въздействието на:
 - ✓ политики и програми за устойчиво инвестиране в „триъгълника на знанието“ – образование, научно-изследователска дейност и иновации
 - ✓ проактивни мерки за нерегистрираните и не търсещи работа лица
 - ✓ повишаване на икономическата активност на населението и неговата заетост, измерени и с качествени индикатори

Визията на КНСБ по ЕПД ЕССП в областта на:

1. Повече и по-добри работни места

- ✓ подпомагане на най-уязвимите групи – **нискообразовани и нискоквалифицирани, дългосрочно безработни лица**, акумулиращи повече от едно неравностойно положение на трудовия пазар, в т.ч. чрез мерки за „**активно стареене**“, **детска и младежка гаранция**
- ✓ специални мерки по отношение на **нетрадиционните модели на заетост** и новите режими на труд на **работещите**, на командированите работници, на заетите в неформалната икономика и т.нар. „**дигитални форми на труд**“
- ✓ Насърчаване на **предприемачеството** и **качествена и устойчива заетост в МСП**, особено в **здравеопазването и социалните грижи**

Визията на КНСБ за Национален план за действие по ЕССП областта на **2. Умения и равенство**

- Гарантиран достъп до онлайн и ПОО на българските граждани до:

- чрез информирано **постоянно инвестиране** в образование, обучение и пригодност за заетост чрез **комбиниран пакет от надграждани умения**, позволяващи гъвкаво и нискостресово адаптиране към технологично обновяващите се **качествени работни места**.

Визията на КНСБ за Национален план за действие по ЕССП областта на **2. Умения и равенство**

Инструменти за постигане на целите:

- **Ефективна активна подкрепа на заетостта (EASE) от 4 март 2021 г.**
- **Препоръка на Съвета относно рамката за качество на стажовете**
- **Препоръката на Съвета относно ПОО за постигане на устойчива конкурентноспособност, социална справедливост и гъвкавост от 24 ноември 2020 г.**
- **Европейския инструмент за временна подкрепа с цел смекчаване на рисковете от безработица при извънредни обстоятелства (SURE) от 19 май 2020 г.**

Целите надграждат определените в Европейската програма за умения и в Резолюцията на Съвета относно европейското пространство за образование от 1 юли 2020 г.

Визията на КНСБ за Национален план за действие по ЕССП областта на 2. Умения и равенство

- КНСБ е за **право на обучение за всички заети**, в т.ч. **мобилни, командировани, трансгранични работници**, насърчаване **инициативността**, **творчеството**, **социалното предприемачество**, **междоличностното и межкултурно общуване**, развитието на **емоционална интелигентност** от „**учещи се професионалисти**“.
- Поощряваме **гъвкавите пътеки** за влизане в образователната система и излизане от нея и **надграждането** на знания, умения и компетентности чрез **дистанционни форми**, **модулно**, **интернет базирано** и **комбинирано обучение** и **международна мобилност**.

Визията на КНСБ за Национален план за действие по ЕССП областта на **2. Умения и равенство**

- Въвеждане на подходящи **механизми** за осигуряване и повишаване на **качеството и ефективността** на обученията, **квалификацията на учителите и преподавателите**, **улесняване на преходите „образование – заетост – обучение - по-качествена и сигурна заетост“** по търсени професии и специалности от приоритетните „бял“, „зелен“, ИКТ-сектор и др.
- КНСБ е за запознаване с **трудовете, социални и осигурителни права** още в средното образование, за разработване и актуализиране на **държавните образователни стандарти** с проблематиката за **безопасност и здраве при работа** и други

Визията на КНСБ за Национален план за действие по ЕССП областта на 2. Умения и равенство

- Гаранция за успех е **обединяване** на усилията, засилване на **връзката** и **сътрудничеството** между **образователни институции**, **бизнес** и **работещи**, за насочване на допълнителни **цели** **финансови** и **времеви ресурси** към разширяване **участието в УЦЖ**, като: **индивидуални сметки за обучение**, **секторни фондове за обучение и квалификация**, **поощряване на дарби и таланти**, **намаляване на рано отпадащите**, **”втори шанс”** за **когнитивни**, **преносими социално-емоционални** и **професионални компетенции**, особено сред уязвими групи на пазара на труда – **младежи**, **неактивни**, ...

Визията на КНСБ по заплащането на труда и ЕССП: Ускоряване на догонването

- По-голяма справедливост в първичното разпределение на дохода.
- Компенсацията на наемния труд е ок. 45% от БВП на България - незадоволително равнище, което генерира социално напрежение, бедност и задълбочаване на доходните неравенства.
- Нашата визия в средносрочен план: към 2027 г. България трябва да има
 - Дял на компенсацията на наемния труд в БВП – 50%;
 - Компенсация на 1 нает в СПС – 70% от средното ниво за ЕС-27;
 - БВП на глава от населението в СПС – 70% от средното за ЕС-27;
 - Средна работна заплата в СПС - 3 100 лв.
 - МРЗ – 1 700 лв. (55% спрямо СРЗ)
 - Още към 2026 г. МРЗ = living wage
- Значим **кохезионен ефект в сферата на заплащането на труда** може да се реализира основно чрез: повишена производителност на труда, като следствие от нова качествена заетост, усъвършенствани умения и постоянна квалификация на работната сила; подобрени механизми за разпределение и преразпределение на създадения продукт.

Визията на КНСБ по заплащането на труда и ЕССП: Разпределение през КТД

- **Компенсацията на наемния труд** трябва да достигне нива **поне 50% от БВП** (2010 – 36%, 2019 – 44%).
- Намаляване на дела на **нископлатените работници под 15%** (2014 – 18.2%, 2019 – 17,8%)
- Настояваме за ясни процедури и срокове за договаряне на работните заплати на различните равнища – с всички възможни инструменти за въздействие

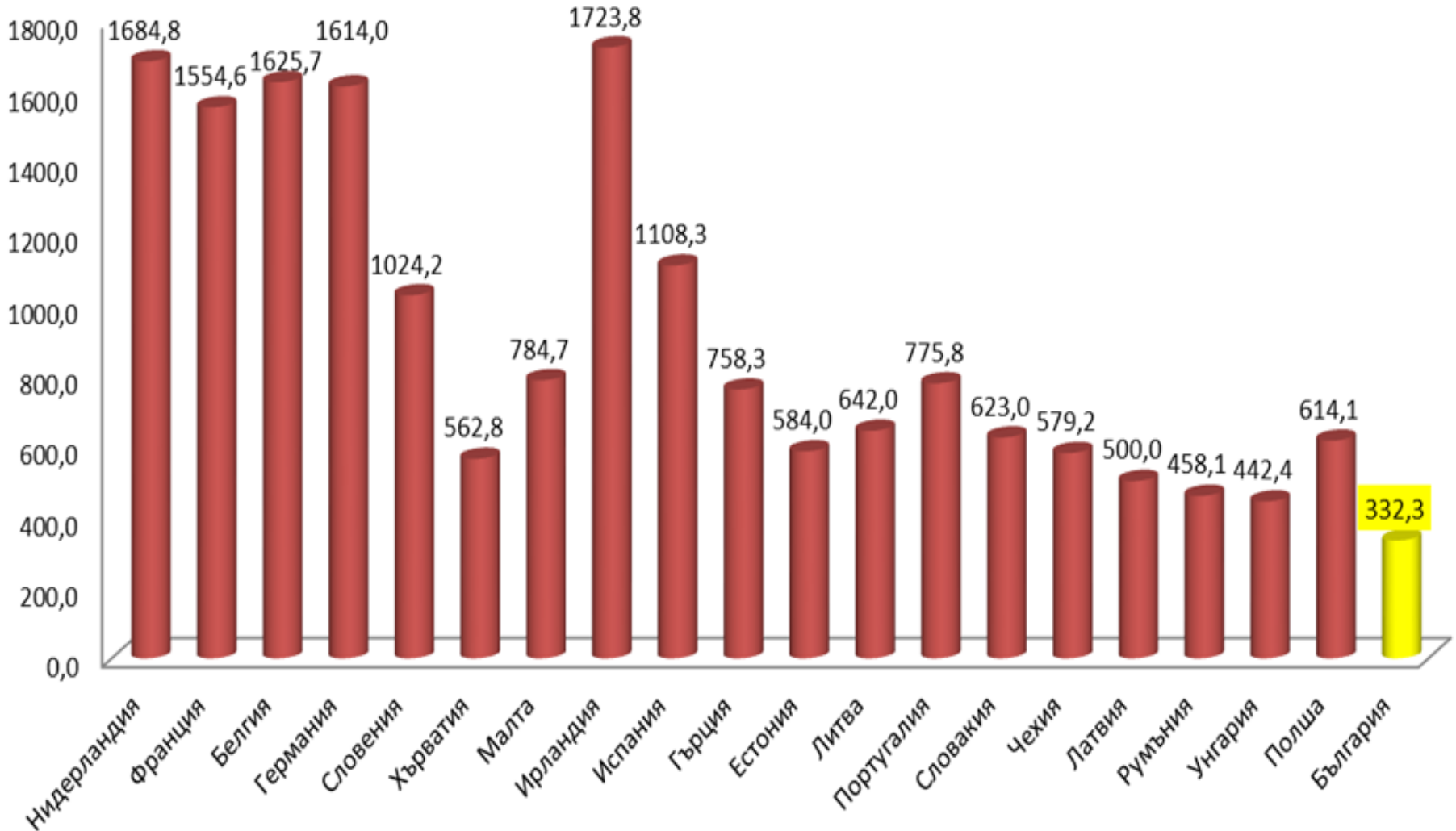
Визията на КНСБ по заплащането на труда и ЕССП :

Минималната работна заплата

- МРЗ за страната е **задължителен минимален стандарт**, който се договаря между социалните партньори и който трябва да осигури всички базисно необходими нужди на работещите;
- КНСБ се противопоставя на всички опити за нейната отмяна или превръщането ѝ в гъвкав регулатор, зависещ от регионални специфики.
- Както размерът на МРЗ, така и механизмът за нейното формиране трябва да се ориентират **към минимум 50% съотношение към СРЗ** (2010 – 37%, 2020 – 44%). Това е минимален долен праг на съотношение към СРЗ. Трябва и **допълнителен периодичен тест за адекватност на МРЗ** – съобразно необходимите средства за издръжка на живота.

Визията на КНСБ по заплащането на труда и ЕССП : Минимални работни заплати в ЕС (2021 г.)

Визията на КНСБ по заплащането на труда и ЕССП :

Заплата за издръжка

- В отстояване на принципа „за достойно заплащане на труда“ трябва да наложим един надграждащ минималната работна заплата ориентир, какъвто е **„заплатата за издръжка“** (*living wage*).
- Макар да няма универсален и задължителен характер, „заплатата за издръжка“ е надежден механизъм за преодоляване на драстичните неравенства в заплащането на труда и **важен фактор за преход към устойчива средна класа.**
- Този механизъм трябва **да се налага на регионален и секторен принцип**, в зависимост от конкретните условия и възможности за ефективно трипартитно сътрудничество.

Визията на КНСБ по заплащането на труда и ЕССП: Възходяща конвергенция

- Налагане и стриктно спазване на принципа **„Равни заплати за еднакъв труд на същата стойност“**.
- Разчитаме на Директивата на ЕК както по отношение на МРЗ така и по колективното договаряне.
- Цели на Директивата за МРЗ – минимум 70% покритие с КТД във всеки сектор/отрасъл, **ускоряване ръста на възнагражденията в източноевропейските страни.**

Визията на КНСБ по ЕССП в областта на: Безопасни, здравословни и екологични условия на труд

- ❑ Основни приоритети в европейската стратегическа рамка по БЗР за периода 2021-2027 и необходимите действия в страните членки:
- **Приоритет 1:** Предвиждане и управление на промените в контекста на прехода към зелена икономика, цифровия преход и демографския преход:
 - ✓ Разработване на методика/инструментарий за оценка и управление на риска при „зелените“ работни места
 - ✓ Актуализиране на националната правна рамка с цел преодоляване на рисковете за ЗБУТ и възможностите, свързани с екологичния и цифровия преход.

Визията на КНСБ по ЕССП в областта на: Безопасни, здравословни и екологични условия на труд

Приоритет 1:

- ✓ Повишаване на ролята и поддържане на мрежата на **комитетите и групите по условия на труд**, с цел координиране на действията и обмен на „добри практики“ за подобряване условията на труд и опазване на околната среда;
- ✓ Осигуряване на подходящи условия на труд за **възрастните работници**;
- ✓ Оценка на свързаните с **психичното здраве** проблеми на работното място и изготвяне на насоки за действие;
- ✓ БЗР при **новите форми на труд** (работа чрез он-лайн платформи, работа от разстояние);

Визията на КНСБ по ЕССП в областта на: Безопасни, здравословни и екологични условия на труд

- ❑ **Приоритет 2** Подобряване на превенцията на свързаните с работата злополуки и заболявания и стремеж към подхода за „нулева смъртност“ („Vision Zero“) по отношение на свързаните с работата смъртни случаи:
 - ✓ Усъвършенстване на нормативната база относно медицинското наблюдение на работниците и ранното откриване на заболявания, свързани с работата и рисковете при работа;
 - ✓ Разработване на национална информационна система за причините за трудовите злополуки и фаталните случаи, които да е съпоставима с останалите страни от ЕС;
 - ✓ Актуализиране на нормативната база относно опасните химикали за борба с раковите, репродуктивните и респираторните заболявания.

Визията на КНСБ по ЕССП в областта на: Безопасни, здравословни и екологични условия на труд

- ❑ **Приоритет 3:** Повишаване на подготвеността за реагиране на текущи и бъдещи здравни кризи:
 - ✓ Задълбочена оценка на въздействията на пандемията сред най-засегнатите сектори и разработването на процедури, планове и насоки за прилагането на мерки и действия при бъдещи здравни кризи;
 - ✓ В условията на здравна криза добрите политики и практики за връщане на работа трябва да бъдат насърчавани, за да бъдат работните места устойчиви – създаване на подходящ процес на рехабилитация и постепенно и контролирано натоварване и включване в трудовия процес, както и адаптиране на работните места при необходимост.

Визията на КНСБ по ЕССП в областта на: Безопасни, здравословни и екологични условия на труд

- Действията по стратегическата рамка на ЕС по БЗР ще бъдат успешни само чрез: 1) силен социален диалог, 2) засилено разработване на политики, основано на факти, 3) по-добро прилагане и мониторинг на действащото законодателство на ЕС, 4) повишаване на осведомеността и 5) мобилизиране на средства за инвестиране в здравословни и безопасни условия на труд, включително от фондове на ЕС като Механизма за възстановяване и устойчивост и фондовете на политиката на сближаване.

Визията на КНСБ по ЕССП в областта на: Безопасни, здравословни и екологични условия на труд

□ Влияние на промените в климата

- ✓ **Повишаване на информираността** по отношение на действията за адаптация към климатичните промени, качеството на въздуха, водите и почвите, причините за замърсяването и произтичащите вредни ефекти
- ✓ Насърчаване на **инвестициите в екологично чисти технологии**, които помагат в борбата с измененията на климата и създават нови възможности за бизнес и работа;
- ✓ **Създаване на „екологична култура“** още от най-ранна детска възраст, а по-късно и като образователна дисциплина в училище, с цел осъзнаване важността на проблемите, свързани с опазване на околната среда.

ЕПД ЕССП: СОЦИАЛНА ЗАКРИЛА И ПРИБОЩАВАНЕ

„Насърчаването на социалното приобщаване и борбата с бедността са ценности на европейския начин на живот“

- 15 млн. души изложени на риск от бедност и социално изключване по-малко до 2030 г.;
- Стратегия Европа 2020 не постигна целта си по този показател (20 млн. в ЕС, а в България бедните да намалеят с 260 хил. човека;
- Българският напредък – демографските показатели и миграцията
- КНСБ – ключът е в намаляването на неравенствата чрез преразпределение и данъчните системи, както и чрез социалната защита, в т.ч. гарантиране на минимален доход.

КНСБ ЗА НАЦИОНАЛЕН ПЛАН ЗА ЕССП (социална закрила)

- Първо предложение – 2019 г.
- Национално тристранно споразумение 2020 г.
- Меморандум на КНСБ 2021-2027 г.
- Препоръка на Съвета на ЕС 2019 г., относно достъпа на работниците и самонаетите до социална закрила
- ЕПД ЕССП
- Становище на ЕИСК
- Становища на КС на КНСБ по ЕССП, ЕПД ЕССП и по рамка на предложенията на КНСБ за Национален план

КНСБ ЗА НАЦИОНАЛЕН ПЛАН... 2

- Повишаване социалните трансфери и въздействието им за подобряване адекватността на всички плащания, особено пенсиите;
- Постоянно повишаване дела на социалните разходи в БВП до 20% от БВП – 2025 г. (без здравеопазване);
- Повишаване обхвата и разширяване защитата на риска „безработица“ (самозаети, св.професии, сезонни р-ци, заети в уязвими форми на заетост...Адекватност на мин. и макс. обезщетения – 60 на сто от дохода;
- Ускорено повишаване на пенсиите за тр.дейност с поне 15% на година, през К за тр.стаж и паралелно осъвременяване.
- Премахване т.н. таван на пенсиите

КНСБ ЗА НАЦИОНАЛЕН ПЛАН ЗА ЕССП...3

- Ежегодно повишаване на основните параметри на приходите и разходите на ДОО (от 2022г.);
- Въвеждане нормативен регламент за „ваучерни“ услуги в дома (социални и битови);
- Обвързване на социалните помощи с ангажимент за учене или полагане на труд;
- Реформа в социалното подпомагане, гарантираща дългосрочна устойчивост, ефективно разходвани адекватни ресурси, подобряване благосъстоянието на уязвимите групи, модернизиране на достъпа и защита чрез национална мрежа за минимален доход съобразена Европейската препоръка за минимален доход

КНСБ ЗА НАЦИОНАЛЕН ПЛАН ЗА ЕССП...4

- Гарантиране на достъпни и качествени социални услуги, акцент върху дългосрочната грижа;
- Стимулиране на социалните партньори да договарят минимални социални стандарти за борба срещу бедността, неравенствата и социалното изключване;
- Въвеждане на стандарти за социална защита, в т.ч. осигурителна на работещите в дигиталната икономика и други нестандартни форми на труд и наемане при реципрочни ангажименти за участие в съответните форми на социално осигуряване или данъчни плащания.
- Благоразумно и ефективно оползотворяване на европейските средства, предназначени за действията по ЕССП от държавите членки;
- Активно участие в целия процес на социалните партньори!